

LA LLEI DEL SILENCI I EL DRET DELS CIUTADANS
I CIUTADANES DE CATALUNYA A CONÈIXER
ELS RESULTATS DE LES MESURES REALITZADES
ARRAN DE L'ACCIDENT A LA C.N.
DE TXERNÒBIL

per

GRUP DE CIENTÍFICS I TÈCNICS PER UN FUTUR
NO NUCLEAR. G.C.T.P.F.N.N.

Apartat de Correus 10095 – 08080 Barcelona

RESUM

La ponència exposa l'experiència viscuda pel Grup de Científics i Tècnics Per un Futur No Nuclear en voler conèixer els resultats dels mesuraments duts a terme per les institucions universitàries catalanes per encàrrec de l'organisme de la Generalitat que té delegades aquestes funcions per part del Consejo de Seguridad Nuclear.

Aquesta experiència és el fruit, d'una part, de l'interès propi del Grup i, d'una altra, de la tasca encarregada per una organització ecologista catalana al G.C.T.P.F.N.N.

La present comunicació no té altre objectiu sinó el modest d'exposar l'experiència viscuda pel G.C.T.P.F.N.N., en realitzar un assessorament a l'organització ecologista Alternativa Verda en *l'exercici del Dret a la Informació Ambiental*, referent a les conseqüències que es deriven de l'accident ocorregut a la C.N. de Txernòbil.

D'acord amb la legislació vigent, el *Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives* (Direcció General d'Energia, Departament d'Indústria i Energia, Generalitat de Catalunya) és l'organisme encarregat d'informar sobre totes les qüestions que tinguin relació amb instal·lacions nuclears i radioactives, i de coordinar les actuacions que exerceix el Departament d'Indústria i Energia (Decret 536/1983 de 6 de desembre i Ordre de 27 de desembre de 1984). I és el *Consell de Seguiment de Seguretat Nuclear i Protecció Radio-*

lògica de Catalunya l'organisme encarregat de fer el seguiment de l'exercici de les funcions de seguretat nuclear i protecció radiològica i d'elevar semestralment al Parlament de Catalunya un informe sobre el desenvolupament de l'exercici de les funcions de seguretat nuclear i protecció radiològica (Decret 381/1984 de 22 de desembre i Ordre de 9 de maig de 1985).

Per això el G.C.T.P.F.N.N. va aconsellar a Alternativa Verda que es dirigís per escrit al Cap de Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives sol·licitant la relació exhaustiva de les mesures realitzades a Catalunya a partir de l'accident a la C.N. de Txernòbil.

Alhora també els fou suggerit que es dirigessin al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i a l'Àrea de Sanitat, Salut Pública i Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, organismes que havien demostrat un xic de preocupació envers l'accident de Txernòbil, sol·licitant també la relació de mesures realitzades.

Així mentre el D.A.R.P. lliurava a A.V. una còpia dels resultats dels mesuraments duts a terme en algunes aus migradores (58 anàlisis: una mostra amb resultat de 419 Bq/kg – corresponent a un estornell capturat a l'Alt Empordà–, i diverses mostres de tords amb valors mitjans compresos entre 55,5 i 68,3 Bq/kg i valors màxims 195 Bq/kg) i l'Àrea de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona lliurava (després d'incomputables gestions al Laboratori Municipal, a la Secretaria Tècnica de l'Àrea de Sanitat i al mateix Regidor de Sanitat) la relació de totes les anàlisis realitzades en mostres d'aliments entre el 18/5/1986 i el 20/12/1986 (en total 14 mostres), el Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives de la Generalitat, després d'haver dirigit 3 cartes consecutives al cap de Servei, va respondre o bé amb el silenci o bé lliurant una informació que no tenia gaire a veure amb la sol·licitada.

Això va obligar A.V. a efectuar un *requeriment notarial* a l'aleshores Conseller d'Indústria i Energia Sr. Joan Hortalà, perquè lliurés la relació de mesuraments realitzats pel seu Departament. Aquest requeriment notarial quedà sense resposta per part del Conseller

Paral·lelament a l'actitud de silenci mantinguda pel Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives, s'ha posat de manifest una preocupant actitud d'alguns científics i tècnics de les Universitats Catalanes que realitzaren anàlisis de les mostres per encàrrec de l'esmentat Servei de la Generalitat de Catalunya.

Una mostra d'aquesta actitud fou la mantinguda per uns científics i tècnics en una Taula Rodona – Debat, organitzada pel Butlletí de la Universitat Politècnica de Catalunya pocs dies després d'haver ocorregut l'accident i que sota la coordinació del periodista Josep Català, tingué lloc al Rectorat de la U.P.C. En aquest Debat es justificaren actituds d'ocultació d'informació a l'opinió pública. Actituds rebutjables en el si de qualsevulla societat que es digui democràtica.

Per això, reclamem des d'aquest Fòrum la publicació immediata per

part del Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives de la Direcció General d'Energia del Departament d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya, per part dels laboratoris de les Universitats de Barcelona, Autònoma i Politècnica, les dades següents:

- la relació exhaustiva de tots els mesuraments realitzats en aire, aigua, sòl, aliments i altres, explicitant la data de recollida de la mostra, el lloc de recollida, el producte analitzat, els radioisòtops mesurats i l'activitat detectada
- la deposició total de Cesi-134 i Cesi-137 a les diferents zones de Catalunya en el període de temps comprès entre la data de l'accident i el 31 de maig de 1986 (en Bq/m²), havent descomptat la part corresponent a l'aportació deguda a les proves nuclears realitzades fins a l'actualitat
- l'exposició a la radiació gamma (en microröntgen/hora) deguda a la deposició de tots els radionúclids, procedents de Txernòbil, sobre el sòl de tot Catalunya
- la deposició total de Iode-131 sobre el sòl a les diferents zones de Catalunya (en nanocuries/m²)
- la dosi absorbida pel cos d'una persona deguda a la radiació gamma emesa: a) pel núvol radioactiu que va sobrevolar Catalunya, b) per la inhalació de Iode-131, i c) pel Iode-131, el Cesi-134 i el Cesi-137 que irradien a les persones des del sòl (en mRad)
- quin fou el factor d'extradosi rebuda (és a dir, en quina proporció supera la dosi considerada "normal" procedent de la radiació de fons natural) i durant quant de temps?
- quin és el pla de seguiment que el Servei de Coordinació d'Activitats Radioactives ha realitzat, des del 25 d'abril de 1986 fins ara, per a quantificar i valorar els efectes sobre els habitants de Catalunya de l'accident ocorregut a la C.N. de Txernòbil?

Esperant la resposta a totes aquestes qüestions creiem estar exercint el nostre dret com a ciutadans i ciutadanes a conèixer informació que afecta directament la nostra salut.

G.C.T.P.F.N.N., a Barcelona, el 31 de juliol de 1987.